

הקדמה למורה

פרויקט "[פנים. יום. זיכרון.](#)" הוא מיזם שמנציח זיכרונות מחייהם של נופלים באמצעות סרטי אנימציה. רסיסי זיכרון, רגעים קטנים בחייהם של הנופלים, שחברים וקרובים של הנופלים בחרו לשתף, קמים לתחייה על המסך ומעניקים ליקיריהם נצח. בבסיס הפרויקט עומדת האמונה שהזיכרונות נושאים משמעות יותר מיום אחד בשנה.

בכל שנה אנו פונים ליוצרים צעירים בתחום האנימציה בבקשה להנציח רגעי מפגש וחסד בחיי הנופלים. היום הפרויקט מונה יותר מ-40 סרטים, ובכוונתנו לבסס מאגר זיכרונות וירטואלי ישראלי רחב ממדים. את כל הסרטים ומערכי השיעור, המתאימים למגוון שכבות גיל, אפשר למצוא באתר בית אבי חי, [בעמוד הפרויקט.](#)

לקראת יום הזיכרון לחללי מערכות ישראל ולנפגעי פעולות האיבה, יצרנו מערכי שיעור חדשים העוסקים בזיכרון ומותאמים לכיתות ה'–י"ב, ואף למכינות קדם צבאיות; כל שכבת גיל על פי יכולותיה.

אנו מאמינים כי מערכי שיעור אלה, הכוללים צפייה בסרטים שונים ודיון מעמיק על משמעותו של הזיכרון בחיינו בהקשר של הסרטים שראינו, מאפשרים לנו להשפיע על עיצוב תודעת הזיכרון של תלמידינו.

אומנם מערכי השיעור הינם מותאמי גיל, ואולם אין אנו יודעים מהם הסיפורים המשפחתיים של התלמידים. אנו ממליצים לצפות מראש בסרטי מערך השיעור שבחרתם ולנקוט משנה זהירות שעה שאתם דנים בנושאים המורכבים שיום הזיכרון מזמן לדיון.

מערכי השיעור המציעים מגוון תכנים והצעות לדיון, הם ארוכים יותר מזמן שיעור ממוצע. עליכם לבחור את התכנים המתאימים ביותר לכיתתכם, וכך להתאים את מהלך השיעור לזמן העומד לרשותכם.

המבנה של כל מערכי השיעור המקוונים כולל טקסטים ותמונות לשיתוף מסך עם התלמידים, ואלה ישמשו לכם מצגת.

אנו מאחלים לכם הצלחה וימים טובים,

צוות הפרויקט

פנים. יום. זיכרון.

לומדים וזוכרים

פנים. יום. זיכרון.

רגעים חולפים

מערך זה עוסק
במשמעותם של
מפגשים ורגעים
קטנים בחיינו

<<<< מערך שיעור מקוון לתיכון >>>>

יום הזיכרון, זמן מקודש ומובדל בתרבות הישראלית, מאפשר התבוננות על הרגעים הקטנים בחיים ועל ארעיותם בזהירות וברגישות. התבוננות זו מזמנת הערכה מחודשת של התרחשויות היום ויום ושל המפגשים הפשוטים אשר הופכים את החיים שלנו למה שהינם, לעיתים רק במבט לאחור. במערך זה נעסוק במשמעותם של מפגשים ורגעים קטנים בחיינו.

רגעים חולפים מהלך השיעור

חלק ראשון (10 דקות)

- פעילות פתיחה
- דיון משותף

חלק שני (20 דקות)

- צפייה בסרט
- דיון משותף

חלק שלישי (20 דקות)

- צפייה בסרט
- דיון משותף
- משימה אישית

מהלך השיעור

סה"כ: 50 דק'

חלק ראשון (10 דקות)

פנים. יום. זיכרון.

רגעים חולפים

• נבקש מכל התלמידים להעביר את הזום למצב **hide non-video participants** בהגדרות הווידאו שלהם כדי שכל מי שמכבה את הווידאו לא ייראה על המסך.

• נשאל את התלמידים שאלות. כל מי שמשיב "כן" צריך להשאיר את המצלמה פועלת. מי שעונה "לא" צריך לכבות אותה. כך נראה על המסך רק את מי שהשיב בחיוב ונקבל ייצוג חזותי של המענה לשאלות.

• לאחר המענה על השאלות חשוב לבקש מתלמיד או שניים (שנראים על המסך) להרחיב ולשתף מדוע ענו בחיוב.

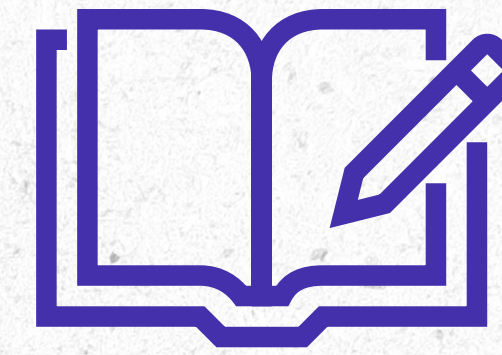

פנים. יום. זיכרון.

רגעים חולפים

השאלות - בירור עמדות וירטואלי:

- אני חושב שתקופה זו בחיי היא תקופה טובה ומרגשת.
- אני מחכה כבר לסיים את התיכון ולהתקדם הלאה.
- אילו יכולתי לעצור את הזמן או לגרום לו לעבור לאט יותר, הייתי עושה זאת בשמחה.
- אילו יכולתי, הייתי חוזר לילדות בשמחה.
- אני מרגיש שאני צריך להספיק המון דברים לפני שאסיים את בית הספר.

פנים. יום. זיכרון.

רגעים חולפים

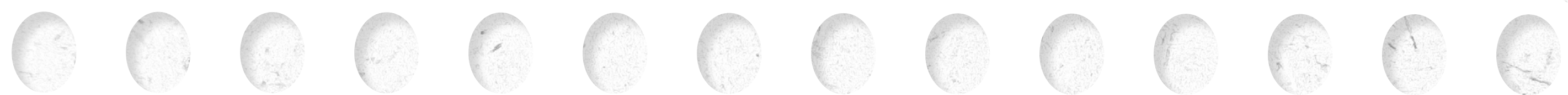
דיון פתיחה בעקבות התרגיל:

- האם יש תקופות מסוימות שבהן אתם מעריכים את השגרה יותר ותקופות אחרות שאתם מעריכים אותה פחות? מדוע?
- האם היחס לזמן הוא עניין של גיל בעיניכם?
- האם בגיל מסוים רציתם שהזמן יעבור לאט יותר ובגיל אחר רק חיכיתם שיעבור כבר? מדוע?

חלק שני (20 דקות)

צפייה בסרט ודיון

בחלק זה נצפה בסרט זיכרון המציג מבט על רגעים שונים בחיים.

רקע למורה - מתוך דברי יוצרי הסרט:

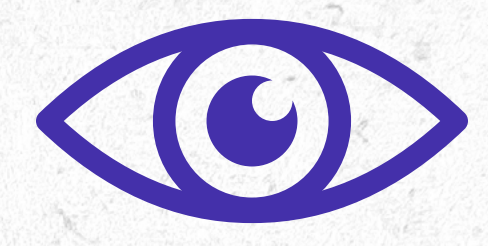
"כשצללנו לעומק דמותו, גילינו שנועם הרבה לכתוב על החיים - מחשבות וחווייות. הטקסט המלווה את הסרט לקוח משילוב של טקסטים שכתב. הסרט שלנו מספק הצצה לעולמו של נועם ומשלב בין כל העולמות שהכרנו אצלו: מצד אחד נשקף מהם נועם מסודר ודייקן, ומצד אחר, מישהו ששואף לחופש ולהגשמה עצמית. הגשמתו העצמית נקטעה בטרגדיה. את דמותו ליוו כל הזמן תהיות ומחשבות על האושר: האם הוא טמון בהישגים ובשאיפות? האם האושר נמצא בפרטים ובהווה?

מומלץ לקרוא עוד על נועם גולדמן [בעמוד הפרויקט](#).

פנים. יום. זיכרון.

רגעים חולפים

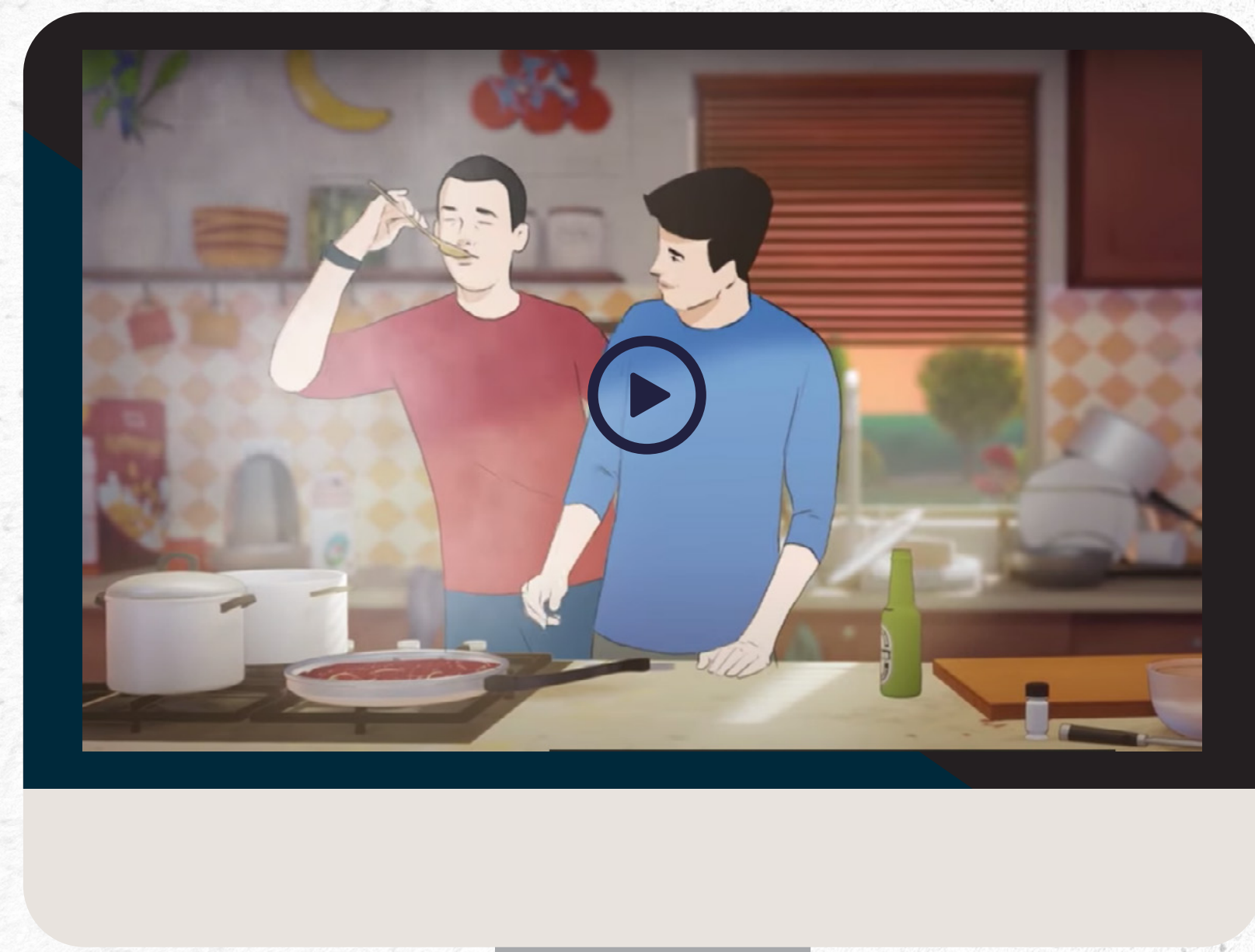
• נצפה בסרט "הרגע הזה" (אורך הסרט 2:40 דקות)

הנחיה לפני הצפייה: הסרט לזכרו של נעם גולדמן עושה שימוש באמצעי מבע קולנועיים - זוויות "צילום", צבעים, מעברים, מוזיקה ועוד - כדי להביע תחושות ולספר את הסיפור. שימו לב אליהם. נקדים ונסביר כי הקריינות שמלווה את הסרט מבוססת על טקסטים שנועם כתב.

פנים. יום. זיכרון.

רגעים חולפים

- לאחר הצפייה בסרט נפתח את הדיון לתלמידים, בפורום הכיתתי:
- כדאי להוריד את הסרט מיוטיוב למחשב מראש, וכך להימנע מעיכוב בהקרנתו.
- כדי לצפות יחד בסרט, מומלץ לשתף את המסך עם התלמידים ולהשתיק את שאר הקולות.

הצעות לשאלות לדיון משותף לאחר הצפייה בסרט:

פנים. יום. זיכרון.

רגעים חולפים

- מה חשבתם על הסרט? במה לדעתכם הוא עוסק?
- באילו אמצעי מבע קולנועיים הבחנתם? מה הם הביעו לדעתכם?
- בטקסטים שכתב טוען נועם שיש התנגשות בין שאפתנות והגשמה ובין אושר. האם אתם מסכימים עם הקביעה הזאת?
- האם המתח הזה נוכח בחייכם? היכן הוא בא לידי ביטוי?
- כיצד מוצג המתח בין שאיפות גדולות ובין פרטים קטנים בסרט?
- אילו אמצעי מבע קולנועיים מעצימים את המתח הזה?
- הסרט מתחיל במילים "איך אני אוהב את הרגע הזה שהכול מוכן מראש. בדקתי, ולא חסר כלום...". איך הייתם אתם משלימים את המשפט: "איך אני אוהב את הרגע הזה ש...?"

לימוד משותף בקבוצות קטנות

קראו את השיר של דן פגיס - סכו"ם (מצורף גם כנספח).

פנים. יום. זיכרון.

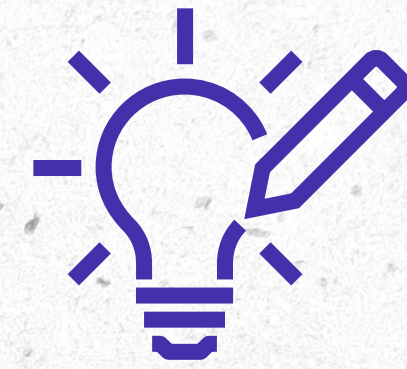
רגעים חולפים

סכו"ם | דן פגיס

יושב לשלחן הערוך,
מרים את הכף, משתקף בה
כמו בראי של יד.
בצד הקמור ממצמץ מולו
פרצוף נפוח של גומי.
ממהר להפך.
בצד הקעור מגחך מולו
גמד העומד על הראש.
לא אני, הוא צוחק לעצמו, לא אני.

מרים את הסכין, משתקף בה,
רואה בלהב הישר
את פניו והם פניו, את פיו והוא פיו.
ממהר להפך.
עדין פניו הם פניו, פיו הוא פיו.
לא, הוא מוחה, לא אני.
מי יודע
מה יעלה המזלג.

שאלות לדיון בקבוצות קטנות:

- באילו אופנים הרגע המתואר בשיר הוא שגרתית, ומה הופך אותו לייחודי?
- איזו התבוננות נדרשת כדי לראות את המציאות כפי שרואה אותה המשורר בשיר?
- האם יש רגעים ביום שאתם מצליחים לראות בהם יותר מאשר מה שנראה על פני השטח? מה עוזר לכם לרדת לעומקם של דברים?

פנים. יום.
זיכרון.

רגעים חולפים

צפייה בסרט, דיון ומשימה אישית

פנים. יום. זיכרון.

רגעים חולפים

רקע למורה: נצפה כעת בסרט לזכרו של ירון בלום.

"מיתרים" מציג את החזרה המוזיקלית הראשונה והאחרונה של ירון בלום עם חבריו איתן ודודו, יום לפני שנהרג בפיגוע בצומת בית ליד.

ירון ואיתן, שהכירו דרך חברים משותפים, התעניינו במחשבים ובטכנולוגיה, ובמהלך הזמן גילו שיש להם עוד מן המשותף, כמו האהבה למוזיקה ולנגינה. ירון ודודו, לעומת זאת, נפגשו רק פעם אחת. הסרט מתאר את המפגש הקצר והחד-פעמי הזה.

מומלץ לקרוא עוד על ירון בלום [בעמוד הפרויקט](#).

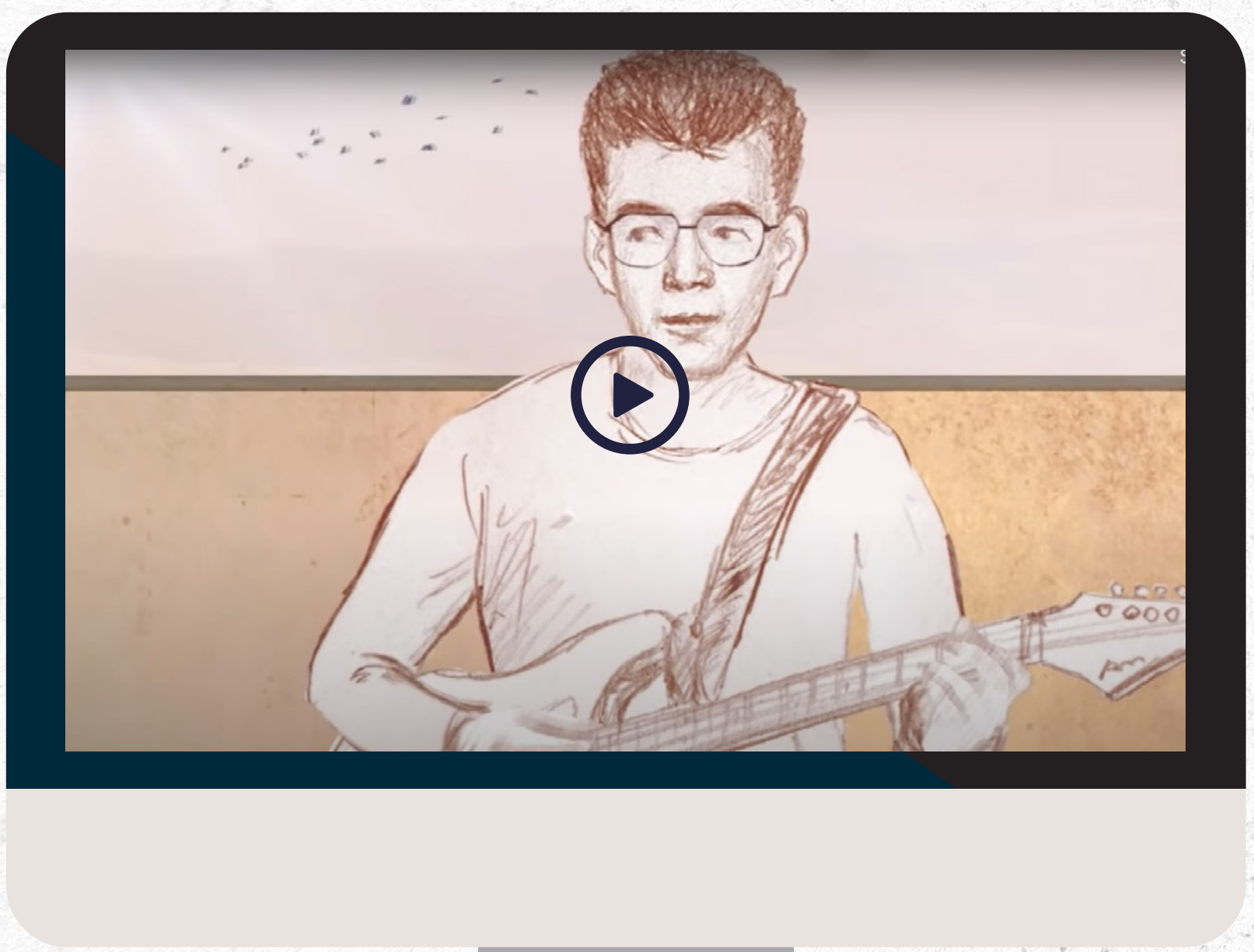
פנים. יום. זיכרון.

רגעים חולפים

הנחיה לפני הצפייה: נצפה בסרט אנימציה לזכרו של ירון בלום.

הסרט משתמש באמצעי מבע קולנועיים רבים - זוויות "צילום", צבעים, מעברים, מוזיקה ועוד - כדי להביע תחושות ולספר את הסיפור. שימו לב אליהם.

• נצפה בסרט "מיתרים" (אורך הסרט 2:00 דקות).

- כדאי להוריד את הסרט מיוטיוב למחשב מראש, וכך להימנע מעיכוב בהקרנתו.
- כדי לצפות יחד בסרט, מומלץ לשתף את המסך עם התלמידים ולהשתיק את שאר הקולות.
- **למורה:** לאחר הצפייה בסרט נאפשר דיון משותף:

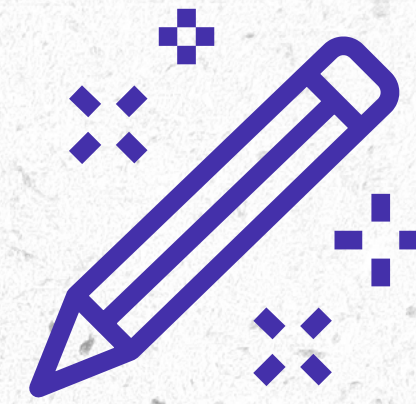
הצעות לשאלות לדיון:

- מה חשבתם על הסרט? במה לדעתכם הוא עוסק?
- באילו אמצעי מבע קולנועיים הבחנתם? מה הם הביעו בעיניכם?
- מדוע בחר היוצר לשמר דווקא את הזיכרון הזה מירון?
- אילו ביטויים קולנועיים ומוזיקליים מדגישים את הייחודיות של המפגש הזה?
- מה לדעתכם מדגיש השימוש בגווני אפור בסרט?
- האם ישנם מפגשים בחייכם שרק במבט לאחור הבנתם שהם בעלי משמעות מיוחדת?
- מה הופך מפגש לבעל ערך ומשמעות בעיניכם? תנו כמה דוגמאות למפגשים כאלו.

**פנים. יום.
זיכרון.**

רגעים חולפים

משימת כתיבה אישית:

• כיצד הופכים מפגש או פעולה שגרתית לבעלי משמעות?
נסחו לפחות חמישה עקרונות מנחים להפיכת מפגשים
ופעולות בחייכם לבעלי משמעות, מבחינתכם ומבחינת
האנשים שאתם נפגשים איתם. שתפו את העקרונות
שניסחתם עם כל הכיתה במסמך משותף (גוגל דוק).

**פנים. יום.
זיכרון.**

רגעים חולפים

סיכום:

ג'ון לנון אמר שהחיים הם מה שקורה לנו בזמן שאנחנו עסוקים בתכנון תוכניות אחרות. לרוב איננו מקדישים מחשבה יתרה לרגעים הקטנים שממלאים את חיינו, ואולם שם לעיתים גלומה המשמעות.

שאלות למחשבה / צידה לדרך

- איזו מחשבה תיקחו אתכם מכאן למפגשים ולרגעי יום יום?
- האם המחשבה על ארעיות גורמת לכם להעריך משהו בחייכם יותר או פחות?

**פנים. יום.
זיכרון.**

רגעים חולפים

< נספח

פנים. יום. זיכרון.

רגעים חולפים

סכו"ם | דן פגיס

יושב לשלחן הערוך,
מרים את הכף, משתקף בה
כמו בראי של יד.
בצד הקמור ממצמץ מולו
פרצוף נפוח של גומי.
ממהר להפך.
בצד הקעור מגחך מולו
גמד העומד על הראש.
לא אני, הוא צוחק לעצמו, לא אני.

מרים את הסכין, משתקף בה,
רואה בלהב הישר
את פניו והם פניו, את פיו והוא פיו.
ממהר להפך.
עדין פניו הם פניו, פיו הוא פיו.
לא, הוא מוחה, לא אני.
מי יודע
מה יעלה המזלג.